

<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п> (дата звернення: 11.10.2017).

2. Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії територіальних органів поліції та міжрегіональних територіальних органів Національної поліції України під час реагування на надзвичайні ситуації, у випадку введення правового режиму воєнного чи надзвичайного стану : наказ МВС України від 31.10.2016 № 1129 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-17> (дата звернення: 11.10.2017).

3. Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події : наказ МВС України від 22.08.2016 № 859 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1254-16> (дата звернення: 11.10.2017).

Одержано 16.10.2017

УДК 159.937(477)

Олена Юріївна МИХАЙЛОВА,

*слухач магістратури факультету підготовки фахівців
для підрозділів кримінальної поліції
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

Науковий керівник:

Інна Олександрівна ШИНКАРЕНКО,

*кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри філософії та політології
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

ПЕРЦЕПТИВНА ФУНКЦІЯ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Однією з характерних особливостей людини як суспільної істоти є потреба в спілкуванні та взаємодії з іншими людьми. Спілкування належить до базових категорій психологічної науки, а саме є провідною умовою соціалізації

© Михайлова О. Ю., 2017

особистості. Саме тому, в процесі спілкування відбувається засвоєння людиною суспільного досвіду, морально-правових норм, формування законослухняної поведінки. У професійній діяльності працівника Національної поліції спілкування займає провідне місце.

Професійне спілкування співробітника Національної поліції включає в себе не тільки просту розмову з іншою людиною, а ще й спрямовано на вирішення професійних задач, а також часто проходить в обстановці напруженості, конфліктності та протиборства. Саме тому, що процес спілкування дуже складний та багатоплановий процес, у ньому прийнято виділяти декілька функцій: інформативну, інтерактивну та перцептивну [1].

Самий доступний та широко застосований шлях одержання інформації про індивідуально-психологічні особливості особистості, що представляє професійний інтерес для працівника Національної поліції – це спостереження за нею при професійному спілкуванні. Також, процес спілкування містить у собі формування суб'єктом спілкування образу іншої людини – партнера. При цьому, відбувається сприйняття не тільки зовнішніх фізичних особливостей, але і відображення її психологічних рис та станів. Так, співробітник поліції часто використовує різновид методу спостереження – поведінковий портрет, для складання якого він може використовувати наступні параметри: 1) окремі особливості зовнішнього вигляду; 2) пантоміміка; 3) міміка; 4) мовна поведінка; 5) поведінка стосовно інших людей; 6) поведінкові прояви відносин до самого себе; 7) поведінка у психологічно значущих ситуаціях.

Перцептивна функція спілкування не зводиться лише до сприйняття, а завжди містить у собі ряд інших когнітивних процесів: пам'ять, розумові операції, а також емоції. Прагнучи пізнати іншого суб'єкта спілкування, співробітник Національної поліції прагне скласти уявлення про його думки, наміри, здібності, переживання, а також про ті відносини, що пов'язують його та іншу особу у процесі спілкування як партнерів.

Слідчий Національної поліції, який має високий та стабільний рівень професійної деформації, часто розглядає людину, з якою проводить слідчі (розшукові) дії, через

призму негативної установки (не об'єктивно, а з обвинувальним нахилом). Тобто, сприйняття в процесі спілкування поліцейським іншої особи та навпаки можна розглянути як процес стереотипізації, тобто формування стійкого образу – стереотипу, яким користуються як шаблоном при взаємодії з деякими типами людей на основі обмеженого досвіду спілкування і прагнення будувати висновки, використовуючи обмежену інформацію. Стереотипізація найчастіше призводить до формування упередження. Так, якщо сприйняття людини формується на основі минулого досвіду, і досвід цей був негативним, то всіяке наступне сприйняття уявлень осіб тієї ж групи може окреслюватися ворожістю, приносячи шкоду взаємодії людей. Найчастіше, при цьому деякі професійні риси сприйняття в умовах спілкування з окремими представниками визначеної професії, переносяться на всіх її представників. Тому, порушення професійної етики, скоєння правопорушень деякими співробітниками Національної поліції є основою формування у населення негативної оцінки системи в цілому.

Отже, надзвичайно складна природа міжособистісної перцепції і зв'язані з нею явище суб'єктивності і неточності призводять на практиці до проблеми точності сприйняття партнерів у спілкуванні. Ця проблема є особливо актуальною в умовах слідчої діяльності, у якій зважається доля конкретної особистості, і тому є особливо важливим дотримання презумпції невинуватості і дотримання прав та свобод людини та громадянина.

Список бібліографічних посилань

1. Калюжный А. С. Психология межличностного общения : учеб. пособие. Н. Новгород : НГТУ, 2004. 32 с.

Одержано 29.10.2017

